

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quinta. Vtrum Prælatuſ aliquiſ poſſet excuſari à vitio ſimoniæ conferendo pro pecunia ſimplicem canonicatum, vel ſimplex beneficium, cui non annexa cura animarum, vel ſacer ordo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Magistri Durandi de

patet ad illud quod dicitur Daniel. 4. Peccata tua eleemo-
lynis redime.

13. Ad secundum dicendum quod pro missa, annuer-
sario, oratione quacumque, publica vel priuata non est licitum
accipere aliquid temporale, ut pretium, sed ut aliquid
ordinatum ad sustentationem ministri, unde super illud
Tim. Qui bene praesunt presbyteri, dicit glosa Aug. acci-
piunt necessitatem sustentationis a populo, mercedem
autem dispensationis a Domino.

14. Ad tertium dicendum quod munera exhibebatur
bonis Prophetis magis in sustentationem eorum, ut liberè
vacarent spiritualibus quam ad emendum munera pro-
phetiae, sic dicit Hiero. super Micheam. Mali tamen pro-
phetæ talia recipiebant, ut munera prophetiæ & peccabatur.
Similiter opus praedicationis potest esse pro pecunia non
tanquam pretio sed tanquam re de qua est praedictio: po-
test enim praedici, ut pecunia detur ad fabricam ecclesie
vel ad sustentationem pauperum, sicut de aliis operibus
ecclesie, licitum est etiam eam accipere ad sustentationem
praedicatorum. Per idem patet id ad quod arguitur sic de
visitatione & correctione, quia procuratio quæ recipitur
non est pretium correctionis vel visitationis sed sustentatio
ministri, similiter cum quis absoluitur ab excommuni-
catione pecunia quandoque recipitur non ut pretium ab-
solutionis, sed ut pena delinquentis: in quo tamen casu
multum est caueda nota cupiditatis.

QVÆSTIO QVARTA.

Vtrum simonia committatur illis tribus modis con-
suetis assignari, scilicet per munus a manu,
per munus a lingua, & per munus
ab obsequio.

Tho. 2. 2. q. 100. ar. 5.

Secundo queritur vtrum simonia committatur illis tri-
bus modis consuetis assignari, scilicet per munus a ma-
nu, per munus a lingua, & per munus ab obsequio. Ar-
guitur sic quod non, quia simonia committitur sola volun-
tate, unde & diffinitur quod est studiosa voluntas emendi
vel vendendi aliquid spirituale pro temporali: sed talem
voluntatem potest aliquis habere sine praedictis tribus vel
aliquo eorum, ergo &c.

2. Item simonia ortum habuit a Simone a quo nomen
accepit, sed ille obtulit solum pecuniam quæ est munus a
manu, ut habetur Act. 8. ergo per solum munus a manu
committitur simonia.

1. IN contrarium est quod dicit Urbanus Papa, & ha-
betur in decretis 1. q. 3. ca. saluator. ubi dicitur, quod simo-
nia committitur per munus a lingua, & per munus a ma-
nu, & per munus ab obsequio.

4. RESPONSIÓ. Dicendum est quod simonia ut
est solum peccatum sola voluntate committitur sine quocumque
exteriori opere, sicut & cætera peccata: cum omne
peccatum essentialiter consistat in actu voluntatis, sed talis
simonia non inducit penam iuris sed sola poenitentia purga-
tur, sicut habetur extra de simonia circa finem. Simonia au-
tem quæ inducit penam iuris committitur tripliciter. scilicet per
munus a lingua, & per munus a manu, & per munus ab
obsequio. Et ratio huius est, quia simonia consistit in em-
ptione vel venditione spiritualium, emptio autem & ven-
ditio non solum consistunt in datione & acceptione pecu-
nia, sed omnium eorum quorum pretium potest numifera-
re mensurari: potest enim emi vinum soluendo pretium
de blado vel de quocumque alio temporali, sed omnis rei
temporalis pretium potest numifera: e mensurari, ergo
quicumque pro aliqua re temporali vel commodo dat ali-
quid spirituale, simoniam committit.

5. Commodum autem temporale potest aliquis expec-
tare tripliciter ab alio, vel ex parte animæ, sicut est ami-
cicia vel fauor aliquis: & quantum ad hoc est munus a lin-
gua quod consistit in precibus quas exaudiendo acquirit
quis amicitiam vel fauorē temporalem. Vel ex parte cor-
poris, sicut est aliquis actus corporaliter exercitus: & quan-
tum ad hoc est munus ab obsequio. Vel est aliquid exte-
riorum bonorum, mobilium vel immobilium, & sic est mu-
nus a manu: propter quod his tribus modis committi po-
test simonia, cum pro aliquo eorum confertur aliquid
spirituale, vel spirituali annexum.

6. Est tamen hic aduertendum quod munus a manu,

Sancto Porciano

vel est tale & ratum quod praesumitur inclinare affectum
ad collationem rei spiritualis, & tunc committitur simonia
aut est ita modicum quod non praesumitur inclinare affe-
ctum, & tunc non est simonia: & hoc quidem est verum quan-
tum ad iudicium ecclesie quæ ex exterioribus sic praesumit,
sed quo ad Deum & conscientiam semper est simonia, si pro-
pter munus magnum vel paruum conferatur quocumque
spirituale. Similiter de munere a lingua, quod consistit in
precibus, distinguitur: quia preces vel sunt pro digno vel
sunt pro indigno: si pro indigno, clare patet quod nihil
aliud mouet ad exaudiendum tales preces nisi fauor precan-
tis, aut periculum quod timetur, nisi preces potentis exau-
diantur, quæ preces dicuntur armatae: & ideo in hoc casu
semper est simonia, cum ad tales preces aliquid spirituale
datur. Si vero preces fiant pro digno quantum ad iudicium
hominum, probabile est quod dans magis mouetur in-
tuitu dignitatis personæ quam fauore precum. Verum ta-
men si principaliter moueatur fauore precum vel timore
rogantis, quantum ad Dei iudicium simoniam committit
tunt, & rogatus qui dat, & rogans si hoc intendat.

7. Similiter intelligendum est de obsequio: quia quæ-
tuncumque sit honestum simonia est, si pro eo datur eccle-
siasticum beneficium. Alio enim modo potest episcopus cle-
ricum sibi seruientem remunerare. Si vero episcopus ex-
pertus est dignitate clericum ex diuturnitate temporis quo
ei seruiuit, potest ei licite cõferre officium & beneficium
ecclesiasticum, habendo oculum ad dignitatem & non ad ser-
uitium impesum. Dicit enim Greg. in registro: ecclesiasti-
cis vtilitatibus deseruietes, ecclesiastica dignum est remu-
neratione gaudere. Ratio autem omnium praedictorum ra-
tio est. Idem est iudicium de pecunia & de omni commo-
temporali quod potest per pecuniam comparari, sed quod
cunque munus a manu magnum vel paruum, quocumque
obsequium quantumcumque honestum, fauor personæ, est
commodum temporale quod potest per pecuniam compa-
rari, ergo sicut est peccatum simoniae si cõferatur aliquid
spirituale digno vel indigno pro pecunia, similiter est pec-
catum simoniae si conferatur digno vel indigno aliquid
spirituale pro munere ab obsequio, a manu, & a lingua, si
ad hoc habeatur respectus: habetur autem respectus ad
hoc, quando sine his non esset aliis collaturus.

8. AD primum argu. dicendum quod simonia ut est
solum peccatum, sola voluntate committitur, ut autem
inducit penam iuris, committitur illis tribus modis, scilicet
per munus a manu, & munus a lingua, & munus ab
obsequio: & sic intelligendum est dictum Urbani Papæ
allegatum in argumento ad oppositum.

9. Ad secundum dicendum est quod licet emptiones
& venditiones fiant communibus mediante pecunia, sunt
tamen etiam mediariis aliis quæ per pecuniam possunt
compensari: & ideo licet communibus mediante pecunia
committatur simonia quam Simon obtulit (quia eam in
promptu habuit) potest tamen committi aliis modis qui
per pecuniam possunt compensari.

QVÆSTIO QVINTA.

Vtrum praelatus aliquis possit excusari a vitio simoniae
conferendo pro pecunia simplicem canonicatum,
vel simplex beneficium cui non sit annexa
cura animarum, vel sacer ordo.

Tertio queritur, vtrum praelatus aliquis possit excu-
sari a vitio simoniae conferendo pro pecunia simpli-
tem canonicatum vel simplex beneficium cui non sit annexa
cura animarum vel sacer ordo. Et videtur quod saltem Papa
vel inferiores praelati ex cõmissione Papæ possint in hoc
casu excusari a peccato: quia quod non est simoniae de
se nisi ex iuris prohibitione non ligat Papam nec inferio-
res cum quibus Papa dispensat, sed conferre simplicem ca-
nonicatum, vel aliud beneficium cui non est annexa cura
animarum nec sacer ordo non est de se simoniae, sed
solum ex prohibitione iuris, ergo &c. Maior patet, quia
statuta canonum non ligant Papam nec illum cum quo
Papa dispensat sicut nec leges imperatorem. Probatur hæc
ff. de leg. princeps. & 9. quæst. 3. cap. cuncta per mundum.
Minor probatur primo per Hostiensem qui dicit hoc ex-
pressè extra de simonia, supra vltimum capitulum. Et proba-
tur

tur per rationem: quia non videtur quod aliquid sit de se simoniacum nisi emptio & venditio sacramentorum, ut patet per illud quod legitur Act. 8. unde radix simoniæ processisse videtur. Simon enim à quo & simonia dicta est voluit pro pecunia emere gratiam conferendi Spiritum sanctum quem videbat visibiliter dari in sacramento confirmationis per impositionem manuum Apostolorum, sed in simplici canonicatu & beneficio sine cura & sacro ordine nulla est obligatio ad susceptionem vel administrationem cuiuscunque sacramenti, ergo vendere vel emere tale beneficium non est de se simoniacum.

2. Item quando spirituale & corporale sunt annexa, licitum est ex venditione temporalis transferre spirituale in alterum, dummodo propter spirituale non augeatur pretium, ut patet in iure patronatus quod transit villa vendita: ut habetur extra de iure patronatus, cum seculum, sed in simplici canonicatu sunt annexa spiritualia cum temporalibus, scilicet officium cum præbenda, ergo cum præbenda posset vendi, videtur quod cum ea possit transferri canonicatus licite, dummodo non plus vendatur præbenda propter canonicatum.

3. Item non minus sunt spiritualia sacramenta antecedentia & consequentia, sed antecedentia ad sacramenta ut sunt vala sacra possunt licite vendi dummodo non plus vendantur ratione consecrationis (ut dictum est in precedente quaestione) ergo quodcumque beneficium ecclesiasticum cum sit consequens ad sacramenta vel naturam consequi potest licite vendi dummodo non plus vendatur ratione spiritualis. Et confirmatur, quia pure spirituale nullo modo licitum est vendere, temporale vero omnino potest vendi: ergo quod est partim spirituale & partim temporale (ut canonicatus & præbenda) potest aliquo modo vendi.

4. Item sicut ad imperatorem pertinet dispensatio magistratum, sic ad Papam dispensatio officiorum ecclesiasticorum, & sicut non licet ambire magistratum pro pecunia, sed est vitium ambitus, sic non licet ambire beneficium ecclesiasticum pro pecunia, sed est vitium simoniæ: sed imperator vendens magistratum pro pecunia non committit in legem Iulianam ambitus, imò tenetur communitur quod in curia principis non potest committi ambitus, ergo similiter si Papa conferat beneficium ecclesiasticum pro pecunia non committit simoniam.

5. IN contrarium arguitur, quia magis est spirituale auctoritas officii ecclesiam quam auctoritas docendi quantumcumque per humanam scientiam, sed auctoritas vel licentia docendi non potest sine peccato vendi, ut habetur extra ne pro licentia docendi aliquid exigatur, quasi per totum, ergo fortiori ratione auctoritas officii ecclesiam nullo modo licite potest vendi, sed in simplici canonicatu est auctoritas officii ecclesiam, ergo &c.

6. **RESPON SIO.** Aliquem excusari à simonia in collatione simplicis beneficii potest dupliciter intelligi. Vno modo quod non incurrat penam debitam simoniæ ex statuto iuris. Alio modo quod nec culpam committat nec penam iuris incurrat. In primo casu clarum est quod Papa vel ille cum quo Papa dispensat non potest committere simoniam, quia sicut dictum fuit in arguendo, sicut leges non ligant Imperatorem, ita nec canones Papam, sed potius leges vim habent ex imperatore & canones ex auctoritate Papæ: propter quod Papa vel ille cum quo dispensat non ligantur statuto canonum, ut incurrat penam à canone taxatam, & in hoc articulo questio non est dubia. Si autem intelligatur secundo modo, an scilicet aliquis possit excusari ne in casu nostro committat simoniam, id est culpam simoniæ, sic questio dubitabilis est maxime de Papa. Circa quam procedetur sic, quia primò ostendetur in generali quod Papa potest committere culpam simoniæ, sicut quicumque inferior prælatus. Secundo ostendetur specialiter quod in casu nostro Papa peccaret vitio simoniæ, sicut quicumque alius.

7. Primum declaratur sic: omne peccatum est deviatio ab aliqua lege naturali, vel diuina, vel humana recte posita, unde Ambrosius dicit, quod peccatum est dictum factum, vel concupitum contra legem Dei, quæcumque autem lex loquitur his qui sub lege sunt, Rom. 7. Ex quo potest sic argui: omnis homo faciens contra legem cui subiectus est peccat, sed omnis homo vendens spirituale pro temporali

peccat contra legem naturalem & diuinam cui omnes subiecti sunt tam Papa quam alii, ergo omnis talis peccat, & non nisi peccato simoniæ, ergo &c. Maior patet ex his que dicta sunt statim. Minor vero ex his que dicta sunt in precedente quaestione.

8. Quantum ad secundum sic proceditur, quia primò ponitur opinio aliorum, dehinc illud quod verius creditur. Primò ergo sciendum quod quidam distinguunt quod aliquid potest dici simoniacum dupliciter. Vno modo de se, & ideo prohibetur in iure. Alio modo ex sola iuris prohibitione. De se sunt simoniaca que prohibentur vendi in nouo & veteri testamento, ut sacramenta, cætera vero sunt tantum simoniaca, quia prohibita: & hæc distinctio habetur extra de officio iudicis de le. ca. ex parte. in glosa ordinaria, cui concordat Innocentius & Hostiensis. Hoc supposito dicunt quod Papa peccaret peccato simoniæ in omnibus que essent de se simoniaca, in aliis autem non: vendere autem simplicem canonicatum vel simplex beneficium ecclesiasticum non est simoniacum, nisi quia prohibatum, ut in eadem glosa dicitur, propter quod Papa qui non ligatur aliqua prohibitione iuris positivi non committit vitium simoniæ in hoc casu etiam quo ad culpam.

9. Sed hic est duplex defectus. Primus est, quia distinctio non est bona: secundus est, quia conclusio non est vera. Primum patet duabus rationibus & exemplo. Prima ratio est talis: circa illud quod non est de se malum, nisi quia prohibitum non conuenit peccare nisi peccato simplicis inobediencie, quia talibus tota ratio peccati est ex transgressione prohibitionis & non ex natura facti, transgressio autem prohibitionis est peccatum solius inobediencie: si ergo venditio simplicis beneficii non sit de se simoniaca, impossibile est quod ex prohibitione iuris sit ibi nisi sola inobediencia. Secunda est talis: simonia est venditio rei spiritualis pro temporali, sed prohibitio iuris non mutat naturas rerum ut de temporali faciat spirituale vel econuerso, ergo ubi non est simonia ex natura rei non potest esse ex prohibitione iuris, hoc etiam patet per exempla, quia comedere pluries in die non est de se illicitum, sed solum ex prohibitione iuris quo ad dies ieiuniorum, qui autem comedit diebus ieiuniorum pluries in die non peccat, nisi peccato solius inobediencie, similiter mentiri iocose, non est nisi peccatum veniale. Si autem superaddatur præceptum prælati ne quis mentiatur, tunc mentiendo non additur simpliciter mendacio, nisi peccatum solius inobediencie, sic est in omnibus: quia prohibitio hominis vel iuris non addit nisi peccatum simplicis inobediencie: quia tamen prædicta distinctio in iure notatur per iuris peritos, ideo ne videamur totaliter reprobare dictum iuristarum potest exponi sic: quod illud quod non est simoniacum de se potest esse simoniacum ex prohibitione, non quidem quo ad culpam, quia ibi non potest esse culpa simoniæ, sed inobediencie (ut dictum est) sed quo ad penam. Quia faciens contra talem prohibitionem iuris fit in illi pena punitur ac si esset verè simoniacus, contingit autem quandoque quod illa peccata simili nomine censentur quæ pena simili puniuntur, & hoc modo aliquid dicitur simoniacum, quia prohibitum, sicut permutatio beneficiorum quæ fit sine auctoritate superioris non est de se simoniaca: posset enim quis licite permutare canonicatum suum in canonicatum alterius (si hoc faceret ea intentione, ut proficeret magis in alia ecclesia quam in ea quam habet) nisi prohibitio iuris esset in contrarium, propter quam hoc iudicatur simoniacum nisi fiat auctoritate superioris cuius est iudicare, ne quis transferat de ecclesia in ecclesiam cupiditate maioris lucri & non animo magis proficiendi.

10. Conclusio etiam non est vera, quia venditio beneficii ecclesiastici est de se simoniaca, ut postea patebit, & est prohibita iure diuino in euangelio Mat. 10. non quidem in se, sed in suo simili: non est enim minus spirituale auctoritas eligendi episcopum, & officii ecclesiam quam auctoritas prædicandi, sed in simplici canonicatu est auctoritas eligendi episcopum & officii ecclesiam: cum ergo prædicatio prohibetur vendi Mat. 10. similiter (simò fortiori ratione) prohibetur vendi auctoritas eligendi episcopum siue officii ecclesiam quæ est in simplici canonicatu.

11. Dicendum est ergo aliter quod conferre pro pecunia simplicem canonicatum est simoniacum de se, & non solum ex iuris prohibitione. Quod patet sic: in simplici canonicatu sunt duo, scilicet officium ad quod quis mancipatur, & beneficium temporale quod inde percipitur, beneficium enim datur propter officium ad sustentationem ministri. Istud autem beneficium non est aliud quam quoddam emolumentum temporale datum a fundatoribus ecclesiarum & aliis deuotis personis loco & officio pro sustentatione ministri qui debet in loco officiare, institueret autem ministrum pro tali officio & pro tali loco pertinet ad praelatum cuius est iudicare de idoneitate ministri, sed quod institutus recipiat beneficium non est ex dono praelati qui nihil iuris habet in beneficio quo ad hoc, sed ex dono fundatorum qui tale beneficium dederunt ministro seruituro, & in tali loco & in tali officio, & hoc satis innuitur in athen. de sanctissimis episcopis & clericis. Si quis oratorii domum. collatione. ix. ubi expressè dicitur, quod fundatores ecclesiarum debent expensas clericis ministrare, sed clerici debent institui per episcopum, & instituti debent obsequium dare suis ecclesiis & adimplere ministerii ecclesiasticum. Ex quo sic arguitur: dare spirituale pro temporali est de se simoniacum & contra ius naturale & diuinum, ut patet ex præcedenti questione, sed vendere simplicem canonicatum est dare directè spirituale pro temporali, ergo est de se simoniacum, & contra ius naturale & diuinum, sed hic nullus potest excusari à peccato, ergo &c. Minor patet ex dictis: quia praelatus non dat aliquid beneficium, nisi quia instituit ministrum loco & officio, institutio autem ministri ad diuinum officium est purè spiritualis prout nunc loquimur de spirituali, quod de facto vendi potest, ergo &c.

12. AD primum argumentum principale dicendum est per interemptionem minoris: & quod dicit Hostiensis non est necessarium sequi nisi quis voluerit: quod autem subditur quod in scriptura sacra non inuenitur danatum aliquid ut simoniacum nisi beneficio sacramentorum & operatio miraculorum, falsum est. Mat. enim. 10. prohibentur vendi omnes actus spirituales ad quorum aliquos simplex canonicatus deputatur, in lege etiam veteri reprobatur quod aliquis fieret minister per pecuniam, ut habetur. 3. Reg. 17. quod quicumque volebat, implebat manum suam & habebat sacerdos excelsum.

13. Ad secundum dicendum est quod non est simile de iure patronatus & de collatione beneficiorum quia ius patronatus cum transit vendita villa vel castro non venditur directè & primò, quia super ipsum non cadit venditio sed super villam vel castrum, nec venditur etià secundario, quia non plus venditur villa vel castrum propter ius patronatus annexum alioquin esset simonia, sed si venderetur beneficium ecclesiasticum venditio caderet directè super illud quod esset spirituale, quia praelatus non habet aliter dare beneficium, nisi quia instituit ministrum ad officium. Et ideo si aliquid venderetur hoc primo modo venderetur, & ratione huius quodcumque temporale annexum: & sic caderet venditio directè super illud quod esset spirituale, quod non potest fieri sine vicio simoniae.

14. Ad tertium patet per idem, quia antecedètia ad sacramenta (ut vasa sacra) possunt vendi licitè dummodo non vendantur plus ratione consecrationis: quia super illud quod est corporale cadit venditio directè, sed officium consequens ad sacramentum est secundum se spirituale, & ideo vendi non potest, nec ratione temporalis beneficii annexi consequentis, cum non transferatur, nisi prius translato beneficio, propter quod oportet venditionem primò cadere super officium quod est spirituale.

15. Et per hoc patet ad sequentem confirmationem: quia quado aliquid est partim corporale & partim spirituale, potest aliquo modo vendi ratione corporalis, quado vendens directè & per se potest illud corporale in aliud transferre & non mediante spirituali, quod non est in proposito.

16. Ad quartum dicendum quod imperator vendens magistratum, licet non peccet in legem Iuliam, peccat tamen in legem naturalem cui subiicitur: similiter Papa si vendat quodcumque officium ecclesiasticum, licet non peccet in canonem cui non subiicitur, peccat tamen in legem diuinam cui subiicitur.

Sententia huius distinctionis. XXVI. in generali & speciali.

Cum alia sacramenta. Superius determinauit Magister de sacramento ordinis quod pertinet ad spirituale ecclesie multiplicationem: hic determinat de sacramento matrimonii quod pertinet ad multiplicationem eius carnalem: unde iste tractatus diuiditur in quinque. Primò determinat de matrimonio in se. Secundò quantum ad eius causam efficietam. Tertio quantum ad eius causam finalem. Quarto quantum ad eius bonam. Quintò quantum ad eius causam materialem, scilicet personas contrahentes. Secunda in principio sequentis distinctionis ibi. Post hæc aduertendum est. Tertia circa finem post. 30. dist. ibi. Expositio quæ sit causa efficiens. Quarta. 31. dist. ibi. Post hæc de bonis coniugii. Quinta. 34. dist. nunc superest attendere. Prima est presentis lectionis. Et diuiditur duas. Primò determinat matrimonii institutionem. Secundò eius significationem. Secunda ibi. Cum ergo coniugii. Prima in duas. Primò ponit duplicem matrimonii institutionem ostendens cum hoc earum differentiam. Secundò remouet quorundam errorem ibi. Fuerunt autem nonnulli.

1. IN speciali sic procedit, & primò proponit hoc sacramentum ante peccatum institutum fuisse cum dixit Adam: nunc os ex ossibus meis. Fuit etià matrimonium post peccatum institutum, & sic habet duplicem institutionem: differt autem prima institutio à secunda. Quia prima facta est in paradiso, secunda extra paradysum. Item prima ad effectum nature multiplicanda. Secunda ad remediū concupiscentiæ. Item prima fuit in præcepti necessitate. Secunda fuit voluntaria à tempore multiplicationis generis humani, & est accipienda secundum indulgentiā: accipienda est autem quandoque indulgentia pro remissione, quandoque pro concessione, quandoque pro permissione, hic autem pro permissione accipitur: permittitur autem coniugium non quasi malum, sed quasi minus bonum. Postea condemnatur error damnatum & detestatum nuptias, ostendens quod bona res est matrimonium per hoc quod Christus interfuit nuptiis, & præcepit uxorem à viro non dimitti. Vltimò dicit quod matrimonium est signum coniunctionis Christi & ecclesie in conformitate nature, & signum vnionis in charitate, quæ duo matrimonium carnali copula consummatum perfecte significant, & ideo perfectum est: matrimonium autem in quo est consensus animorum sine carnali copula deficit ab hac perfecta significatione. Est tamè verum matrimonium, licet quedam autoritates in contrariū dicere videantur: matrimonium etiam tale ubi scilicet est consensus animorum tantum est signum dilectionis qua coniuges sibi inuicem sunt vnendi, & in hoc &c.

QUESTIO PRIMA. Vtrum matrimonium sit licitum.

Circa distinctionem istam queruntur tria. Primò est, verum matrimonium sit licitum. Secundò est, verum sit necessarium, ita quod cadat sub præcepto. Tertium est, verum sit sacramentum. Ad primum sic proceditur, & arguitur quod matrimonium non sit licitum: quia nihil se parat à Deo nisi peccatum, sed actus matrimonii separatur à Deo, igitur est peccatum. & si sic, ergo & matrimonium. Minor probatur, quia Exod. 19. præcipitur his qui debent Deum videre ut non accederent ad uxorem.

2. Item nihil indiget excusari nisi quod est malum, sed actus matrimonialis indiget excusari per bona matrimonii, ergo est malus, & sic idem quod prius.

3. IN contrarium arguitur: quia nullum malum potest esse à Deo institutum, sed matrimonium est institutum à Deo, dicente Christo Mat. 19. Quos Deus coniunxit homo non separet, ergo non est malum. Ad idem est quod dicitur. 1. Cor. 7. Virgo non peccat si nubat.

4. RESPONSIO. Dicendum quod matrimonium est bonum & licitum. Quod patet dupliciter. Primò, quia actus quo humana natura producitur & in specie conseruatur impossibile est quod sit de se malus, quin in eo possit inueniri mediū virtutis adhibitis debitis circumstantiis: sed